

19.09.2022

Asia/18

§ 623

V 5.10.2022, Valtuutettu Nora Grotenfeltin aloite peruskoulujen iltapäivän välipalasta

HEL 2022-003310 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Nora Grotenfeltin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Nora Grotenfelt ja 26 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki tarjoaa maksuttoman iltapäivän välipalan niille perusopetuksen oppilaille, joiden tunnit jatkuvat lounaan jälkeen yli kolme tuntia.

Kouluruokailun suunnittelua ohjaavat valtakunnalliset ravitsemus- ja ruokailusuositukset. Ne suosittelevat tarjoamaan oppilaille ravitsevan ja maksuttoman välipalan, jos oppitunnit jatkuvat pidempään kuin kolme tuntia lounaan jälkeen. Säännöllisten aterioiden merkitys oppilaiden jaksamiseen on Helsingissäkin tunnustettu, mutta välipalatarjoilun järjestämiseen ei tällä hetkellä ole varattu määrärahaa.

Peruskoulujen lounasaika on yleensä klo 10.30–12.30, osassa kouluista tarvittaessa klo 10.15–13. Iltapäivätoimintaan osallistuville ensimmäisen ja toisen luokan oppilaille tarjotaan toimintamaksuun sisältyvä välipala. Osassa kouluista järjestetään lisäksi maksullista välipalamyyntiä iltapäivisin.

Kaupungin omissa peruskouluissa on vuonna 2022 noin 46 000 lasta. Peruskoulujen ruokapalveluiden hankintaan on varattu määrärahat vain nykyisen palvelutason turvaamiseen. Maksuttoman välipalan tarjoamisesta aiheutuvat lisäkustannukset muodostuisivat sekä ateriakustannuksista että välipalan tarjoiluun ja valvontaan tarvittavasta henkilöstöstä.

Jos maksuton välipala tarjottaisiin niille oppilaille, joiden koulupäivä jatkuu yli kolme tuntia lounaan jälkeen, lisäkustannusten arvioidaan olevan noin 4 600 000 euroa vuodessa. Jos välipala tarjottaisiin Harrastamisen Suomen malliin kuuluviin harrastuksiin osallistuville 3.–9.-luokkalaisille, kustannukset olisivat noin 500 000 euroa vuodessa. Jos maksuton välipala tarjottaisiin joka päivä kaikille perusopetuksen oppilaille, kustannukset olisivat noin 9 900 000 euroa vuodessa.

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta on lausunnossaan todennut, että mikäli kasvatuksen ja koulutuksen toimiala päättäisi tilata välipalat Palvelukeskus Helsingiltä, sillä on edellytykset tuottaa palvelu nykyisen iltapäivätoiminnan välipalalistan ja hinnaston mukaisesti.

Kaupunginhallitus ei puolla maksuttoman välipalatarjoilun aloittamista.

Vastaus on kasvatus- ja koulutuslautakunnan ja palvelukeskusliikelaitoksen johtokunnan lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Nora Grotenfeltin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.06.2022 § 142

HEL 2022-003310 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle lausunnon liitteenä olevasta Nora Grotenfeltin valtuustoaloitteesta. Aloitteessa ehdotetaan maksuttoman välipalan tarjoamista peruskouluissa, niille oppilaille joiden oppitunnit jatkuvat lounaan jälkeen yli kolme tuntia.

Kouluruokailun suunnittelua ja toteutusta ohjaavat ravitsemus- ja ruokailusuositukset (Syödään ja opitaan yhdessä-kouluruokailusuositus VRN 2017 ja Suomalaiset ravitsemussuositukset VRN 2014). Perusopetuksessa tarjotaan perusopetuslain mukaan oppilaille päivittäin lakisääteinen maksuton lounasateria. Noin puolen tunnin lounasaika kouluissa on yleensä klo 10.30-12.30, tarvittaessa 10.15-13.00. Iltapäivätoimintaan osallistuville 1-2 luokkalaisille tarjotaan toimintamaksuun sisältyvä välipala. Osa kouluista järjestää oppilaille myös maksullista välipalamyyntiä iltapäivisin oppilaiden tarpeen mukaan.

Kouluruokailusuosituksissa suositellaan tarjottavan mahdollisuus ravitsemaan maksuttomaan välipalaan, jos koulun oppitunnit jatkuvat pitempään kuin kolme tuntia lounaan jälkeen. Säännöllinen ruokarytmi ja ravitsevat ateriat vaikuttavat vireystilaan positiivisesti ja edistävät oppimista. Aterioiden väliin jättäminen tai korvaaminen epäterveellisillä vaihtoehdoilla voivat johtaa terveydellisiin ongelmiin, väsymykseen ja sitä kautta huonoon keskittymiskykyyn ja oppimisen vaikeuksiin.

Harrastamisen Suomen mallin tavoitteena on tarjota lapselle mieluinen ja maksuton harrastus koulupäivän yhteyteen. Harrastuksia tarjotaan jokaisella koululla 3.–9.-luokkalaisille. Harrastukset ovat koulupäivän jälkeen ennen klo 17. Harrastuksia on tarjolla yhteensä 144 alakoululla tai yläkoululla. Koululla voi olla erilaisia harrastuksia yhtenä tai useana päivänä viikossa ja niiden kesto vaihtelee ryhmien välillä 1-4 tuntiin. Ryhmäkoko on 15 oppilasta mutta osallistujamäärä vaihtelee paljon kouluittain. Harrastustoiminnan järjestämisestä vastaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala.

Välipala tulisi järjestää koululla ennen harrastuksen alkua ja oppilaan koulupäivästä riippuu kuinka pitkä tauko oppituntien ja harrastuksen väliin jää. Välipala tulisi tarjolla koulupäivän lopussa ennen harrastustoi-

mintaan siirtymistä. Tarjoilun järjestäminen vaatisi kouluilta välipalatarjoilun organisoinnin koulupäivään ja henkilöstöresurssin lisäämisen ruokailutilanteen valvontaan. Koulunkäyntiavustajien käyttämisestä valvontaan aiheutuu lisäkustannuksia ja se tulee huomioida työvuorosuunnittelussa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan peruskouluissa on vuonna 2022 noin 46 000 lasta. Talousarviossa peruskoulujen ruokapalveluiden hankintaan on varattu rahaa vain nykyisen palvelutason turvaamiseen, eikä maksuttoman välipalatarjonnan kustannukset sisälly nykyiseen budjettiin. Lisäkustannukset koostuisivat ateriakustannuksista ja valvontaan käytettävästä henkilöstöresurssista mutta kokonaiskustannusten arviointi tarkasti etukäteen on vaikeaa. Välipalatarjoilu edellyttäisi arviolta seuraavia korotuksia kokonaismenoissa:

- Välipala harrastuksiin osallistuville 3-9. luokkalaisille noin 327 000 euroa/vuosi ja valvonta noin 172 000 euroa/vuosi.
- Välipala oppilaille joiden koulupäivä jatkuu yli 3 tuntia lounaan jälkeen noin 4 331 000 euroa/vuosi ja valvonta noin 268 000 euroa/vuosi.
- Välipalan tarjoaminen joka päivä kaikille joka koulussa noin 9 282 000 euroa/vuosi ja valvonta noin 575 000 euroa/vuosi.

Säännöllisten aterioiden merkitys oppilaiden jaksamiseen on tunnistettu. Talousarviossa ei ole varattu määrärahoja välipalatarjoilun järjestämiseen. Kouluissa voidaan tarjota maksullista välipalaa, jos oppilaan koulupäivä kestää ravitsemussuosituksen mukaisesti lounaan jälkeen yli 3 tuntia tai oppilas osallistuu harrastustoimintaan.

Lautakunta pyytää selvitetävän, missä määrin ja minkä takia ravitsemus- ja ruokailusuosituksia ei noudateta Helsingin kouluissa.

Käsittely

14.06.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Nora Grotenfelt: Lisätään lausunnon loppuun: "Lautakunta pyytää selvitetävän, missä määrin ja minkä takia ravitsemus- ja ruokailusuosituksia ei noudateta Helsingin kouluissa."

Kannattaja: Vesa Korkkula

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Nora Grotenfeltin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen yksimielisesti.

31.05.2022 Pöydälle

19.09.2022

Asia/18

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Katja Peränen, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 22596
katja.peranen(a)hel.fi

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta 27.04.2022 § 20

HEL 2022-003310 T 00 00 03

Lausunto

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta antoi lausunnon

Mikäli Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tilaa Palvelukeskus Helsingiltä iltapäivän välipaloja oppilaille, on Palvelukeskuksella edellytykset tuottaa ko. palvelu hoitamissaan koulukohteissa nykyisen iltapäiväkerhojen välipalalistan ja hinnaston mukaisesti. Hinnastoa tarkennetaan tarvittaessa, mikäli annoskoko muuttuu suuremmaksi.

Nykyiset tilat, laitteet, välineet sekä toiminnan organisointi mahdollistavat palvelun käynnistämisen sopimuksen mukaan.

Esittelijä

vs. toimitusjohtaja
Risto Paavola

Lisätiedot

Aulikki Johansson, yksikönjohtaja, puhelin: 310 27131
aulikki.johansson(a)hel.fi